



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XVIII. De aliis etiam prædictis tentationibus resistendi modis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

CAPVT XVIII.

*De alijs etiam predictis tentationibus
resistendi modis.*

Quatuor
in quali-
ber pug-
na prae-
oculis ha-
ben-
da.

Ut autem magis animemur ad praefatas con-
tra daemones pugnas & certaminum glo-
riam, quatuor sunt nobis, dum pugnamus, prae o-
culis habenda. Primum, Fidelitas, qua Regi no-
stro devincti sumus, ut honorem ejus & gloriam
cum ejus auxilio pro viribus defendamus, & nos
iplos (quos velut castra quaedam nobilissima &
civitates praefatas in homagio legitimo ab eo te-
nemus) nulla impugnatione, nullo certandi dis-
crimine, eidem hostibus, id est, daemionibus, tra-
damus.

Secundum est, Ipsa imitatio Regis nostri JE-
SU Christi, qui de caelo nos invitans ad hanc
bella, clamat: *Certe, adjuvabo: vincite, coronabo.*

Tertium est, Magnitudo spectaculi, in cujus
medio sumus certantes. Quemadmodum enim
de duobus singulariter invicem certantibus con-
tingit, ut consanguinei certamen utriusque aspi-
ciant, & victoriam praestolentur: sic pro unoquo-
que nostro in huiusmodi certamine constituto,
omnes militiae caelorum exercitus intuentes cer-
tamen nostrum, pro nobis solliciti sunt, orantes
omnipotentem DEUM, ut nobis de hoste tri-
buat victoriam, parati nos cum applausu & ho-
nore triumphali recipere, si viderint nos victo-
riam obtinere. Econtrario vero, tota illa militia
horribilis malignorum spirituum, diaboli nos im-
pugnantis victoriam praestolat, in odium qui-
dem nostrum & confusionem, ut victos tota avi-
ditate ad infernum rapiat, & ibi tormentis perpe-
tuis cruciatibusque nos affligat. Attende igitur
diligenter, quam gloriosum sit in oculis tot &
tantorum triumphare, quam ignominiosum suc-
cumbere.

Quartum magnopere nos excitare debet, No-
bilitas ac pretiositas brachii & coronae, quam Rex
caelorum fideliter certantibus, atque vincentibus
pollicetur: quae utique si hominibus innotesceret,
non solum praesentium certaminum discrimina
non formidarentur, sed & aviditate magna desi-
derarentur, dicente Apostolo 2. Cor. 4. *Id enim
quod in praesenti est momentaneum & leve tribula-
tionis nostrae, supra modum in sublimitate aeternum
gloriae pondus operatur in nobis.* Et alibi: *Existimo
quod non sunt condigna passionibus huius temporis ad
futuram gloriam qua revelabitur in nobis.*

Praxes
variae
contra
demon-
es & vi-
tia pug-
nandi.

Illud etiam summopere oportet advertere,
nullam esse tentationem aut vitium, contra quam
non solum virtute contraria, sed & omnium vir-
tutum actibus non possimus pugnare. Quod ut
manifestius fiat, adducemus modos & artificia,
quibus utuntur virtutes contra vitia. Haec igitur,
ut bene advertit Guilielmus Parisiensis in *Tract. de
Tentat. cap. 5.* dicimus esse tria. Quorum primum
est, Jaculorum seu telorum, quae a parte vitiorum
jaciuntur, elisio sive evasio, quod dupliciter fit.
Primo, Per fugam, jacula nimirum declinando,
& tentationes elidendo, ita ut in vacuum laboreat
hostis. Secundo, Per indignationem, sicut nego-
tiator qui charissimam habet mercem aliquam,
longe minus iusto pretio offerentem emptorem
nec respicere, nec audire dignatur, sepe etiam illi
indignatur: sic qui DEUM amat, quidquid pro
eo deferendo diabolus offerat, eum respicere vel

audire dedignatur, & eidem indignatur, cum su-
per omnem estimationem minus offerat quam
deceat sit. Isto autem artificio gloriosissimus
triumphus acquiritur, quando jacula ipsa vili-
penduntur. Ipse enim diabolus ignominiosissime
vincitur, quando nec reputatur habere unde pu-
gnare valeat.

Secundum artificium est, Repercutere, & hoc
proprio, non alieno gladio. Hoc autem facit ut
naquaque virtus, quouscumque in tentatione e-
jus decor & nobilitas cogitur. Haec enim cogi-
tatione, & ipsa peccata quae tentant, & ipsae cogi-
tationes & jacula, quae ab ipsis emittuntur, semper
tamquam vulnera debilitantur, prosteruntur, ur,
vel etiam disparent & evanescant, sicut exhibita
luce tenebrae diffugiunt. Pro eo enim sol'o, quod
vitiis sunt, alicujus momenti nobis esse videntur
in hora tentationis, quia lux virtutum, vel per
ignorantiam, vel per negligentiam tunc nobis abs-
conditur, sicut putredines lignorum & squam-
mae piscium ideo de nocte lucent, quia lux solis
absent; & ex eadem causa, in tenebris noctis, feru-
ces videntur acies bellatorum, & aliquando ma-
gnus exercitus. Ideo etiam nos laedunt & vulne-
rant ea quae vitiis sunt, quia aliquid esse nobis
videntur, sicut in somniantibus, quia phantasma-
ta rerum, non ipsa veritas eos movent, non minus
delectant eos aut contristant, dum dormiunt,
quam faceret ipsa veritas vigilantes. Peccantes e-
nim sunt & se habent sicut somniantes, unde &
evigilare sibi videntur cum respiciant, & per
penitentiam revertuntur. De hoc Apostolus ad
Eph. 5. *Surge qui dormis, & exurge a mortuis, &
illuminabit te Christus.* Et Scriptura exemplis istis
refertissima est. Unde patet, quod si se in virtu-
tes & vitia, sicut veritatem & phantasma, & sta-
tus culpa & gratia, sicut somnus & vigilia. Sicut
ergo adveniente vigilatione recedunt phantasma-
mata, sic constituta mente in luce veritatis, tam-
quam in vigilia & veritate, recedunt phantasmata
tentationum.

Tertium artificium est, quo unaquaque virtus
viam ipsi vitio intercipit: accipit enim jacula ad
transverberandum unumquodque vitium ab ip-
so vitio. Vocamus autem jacula, argumenta spi-
ritus sancti, quae delinuntur ex ipsis vitiis con-
tra ipsa vitia. In quo sensu exponi potest illud Jo-
an. 16. *Cum venerit ille Spiritus veritatis, arguet mihi
de peccato, eliciens scilicet de eodem peccato
argumenta ad concludendum contra peccatum
& peccatorem.* Et hoc est quod voluit Paulus ad
Rom. 7. *De peccato damnavit peccatum:* quemad-
modum de scorpione contra ipsius mortem, &
de serpentis veneno contra ipsius venenum me-
dica conficitur. Sic 1. Reg. 17. Goliath proprio gla-
dio interficitur, & Judith Holofernem proprio
pugione decollavit. Istud igitur artificium est, quo
ipse qui tentatur, objicit peccato turpitudinem
suam. Verbi gratia, cum considerat fornicationem lu-
xuriae, & ex ea abominatur eam, & rejicit à se, &
ab ipsa luxuria accipit jaculum quo ipsam pro-
sternit. Eodem modo quor malitias ejus conside-
rat, quor nocumetia, tot ab ipsa jacula accipit, &
in ipsa eadem jaculatur.

Ut autem pugna virtutum manifestio fiat, po-
nemus exemplum tentationis, in quo omnes pug-
nant. Hoc autem illud est quod familiarius & la-
cidius nobis occurrit. Aliquis committit uxorem
suam speciosam bonae fidei alicujus in custodia;
ille vero exardescit in concupiscentiam ipsius.

Pri-

Primo igitur pugnat *fides*, & dicit: Toxicata est ista voluptas, atque mortifera, ne biberis eam. Deinde *timor* obicit tremendum DEI iudicium, & gladium extremæ sententiæ, omniaque infernalium supplicia. Tercio pugnat *spes*, & dicit: Quid enim mihi est in cælo gaudiorum? supple, & tu caro nequissima quid mihi offers super terram? non dimittis gaudia illa perpetua ac purissima, pro hac quam offers mihi spurcissima & falsissima & brevissima voluptate. Deinde pugnat *charitas*, & dicit: Charum habeo Deum meum, tam vili pretio nec me, nec ipsum vendam, gratiam ejus diligo, non ipsum pro te, o nequissima voluptas, offerendam. Deinde *castitas* ait: Ne labores in vanum, eo usque mihi placet puritas & candor meus, ut omnia inquinamenta tua, tamquam mortem detester. Deinde *castitas spiritualis*: An nescis quia cum Rege regum cõtraxi matrimonium in Baptismo? nullo modo illud polluiam vel infringam. Deinde pugnat *fortitudo*, & dicit: Nec vires habes, nec arma contra me, ferum & ignem paratus sum pari, & tu me pulvinibus tenas obruere? Deinde *magnanimitas*, & dicit: Tu quæ es, aut quanta es, ut me audeas provocare? Post hæc *justitia* pugnat, & dicit: Ad factum & prodicionem me invitās, non te audio: fidei meæ commissa est mulier ista, custodit ejus esse debeo, non proditor. Deinde *santitas* ait: Ista mulier templum DEI est in Baptismo consecratum, & imago DEI viva & sancta: absit ut illud violam vel polluiam. Postmodum *sapientia*, An nescis, inquit, quia ego paritas palati cordis sum & gustus spiritualis munditiei? & tu apponis fæculentiam luxuriæ comedendam? An nescis indignationem stomachi spiritualis in quo sum, qui nec modicum se iniquitari sustinere potest, quin illud per confessionem statim evomat? Ego sum illa, in quam nihil inquinatum incurrit, sicut legitur *Sapientia* 6.

CAPVT XIX.

Quæ sint potissimum observanda ab Incipientibus, ne illis aberrare contingat in via hac supernaturali, tam tempore consolationis quam desolationis.

Quare incipientibus, maxime si sunt in via spirituali, quibus instructio-
ne aliqua opus sit, maxime sunt Incipientes, & viam purgativam supernaturalem ingressi; tum quia inexercitati sunt sensus, & a vitiis & passionibus nondum purgati; tum etiam, quia nunc sensibili delectatione exuberantes, nunc desolatione, derelictione, alii que temptationibus summo opere oppressi, jam ad cælos usque gloriosi ascendunt, nunc ad abyssos usque miseri & desolati descendunt: nunc igne calidiores ferventioresque videntur, nunc gelu ipso frigidiores inveniuntur. Quia spiritualium humorum inæqualitate maximo in periculo versantur. Unde fit ut præ aliis hi, magistri spiritualis discretionis, nisi aberrare velint, regi debeant. Quare non erit abs re, eis salutaribus aliquas tradere instructiones. Sed quia in Incipientibus duplex est status maxime inter se diversus, debet attendi primus, cum influxus divinæ gratiæ illis præsens est, celestiq; rore irrigantur; secundus, quando devotionis gratia à DEO omnino eis subtrahitur, acinopes & desolati variis demonum temptationibus impugnantur. Igitur juxta Thom. à Jesu Oper. Tom. II.

ra hunc duplicem statum, quid in unoquoque ab Incipientibus præstandum sit, edocere conabimur. Incipiemus autem à tempore visitationis divinæ.

CAPVT XX.

Qualiter se gerere debeant Incipientes tempore affluentis gratiæ & consolationis.

Sicut temporanea ac terrena felicitas mundanos homines excæcat, & in superbiam aliaque vitia solet adducere, sic & spiritualis prosperitas, etiam si ex se bona & à DEO sit, spirituales viros multis solet exponere periculis. Prosperitas stultorum, inquit Sapiens Prov. 1. occidet eos. Quare hoc tempore singulari opus est discretionis, quam impossibile fore est invenire in spirituali tyronis. Animadverteat igitur diligenter, si perire non desiderat, ea quæ sequuntur.

Primum scire debet, ad conservandam gratiam nullam rem aequè juvari posse, quam DEI timore, ut sanctus Bernardus *Serm. 50. in Cantic.* prudenter scripsit: In veritate didici, nihil aequè efficax esse ad gratiam promerendam, retinendam, recuperandam; quam si omni tempore coram DEO inveniaris non alium sapere, sed timere. Beatus homo, qui semper est paratus. Time ergo cum arripseris gratiam, time cum abieris, time cum demum revertetur hoc est semper paratum esse. Succedant vicissim tibi in animam tres isti timores; secundum quod gratia vel adesse dignatur, vel offensa recedere, seu iterum placata redire sentitur. Cum adesse, time ne non digne opereris ex ea. Videat, inquit Apostolus, ne in vacuum gratiam DEI recipiatis. Quid si recesserit? an multo magis tunc timendum? Plane multo magis, quia ubi deficit tibi gratia, deficit tu. Time ergo subtrahat gratia tamquam mox casurus, time & contremisce, DEO tibi, ut sentis, traho: time, quia reliquit te custodia tua. Quapropter quando à DEO benignè visitaris, quando tranquilla & serena sunt omnia, quando sensibili amore & dulcedine videris plenus, nullo pacto tibi placeas, nulla ratione inopre lætiris, aut periculose securitati te tradas, sed potius in timore sancto contine teipsum, ac meræ divinæ gratiæ ac pietati, non tuæ diligentiae, neque tuis meritis ac laboribus tribuas, paratus jugiter recipere tribulationem inopiamque spirituales, ubi Dominus eam ad te redire voluerit.

Secundò, Caveat, ne in gratia aut amore sensibili, aut aliis donis ipsius DEI, proprium commodum, utilitatem, aut dulcedinem quærat: caveat iterum, ne abutatur eis ad suam oblectationem, quin potius omnibus donis renuntians, hoc tantum desideret, ut in se fiat DEI rectissima voluntas. Quare instar apis argumetose, circumvolare rationis & considerationis alis super omnia dona Dilecti, atque discretionis aculeo sic singulas suavitates divinæ consolationis delibare atque gustare debet; in nullo dono moras contrahat quiescendo, sed potius ex quolibet materia affumat spiritualis mellis, hoc est, spiritualis laudis & gratiarum actionis. Curabitque deinde omnem proprietatem suæ voluntatis tam plenè in divinū beneplacitum resignare, ut nullam aliam in se voluntatem sentiat quam divinam.

Quare quamdiu istam abnegationem & resignationem propriæ voluntatis non senserit, habeat pro comperto, se viam spirituales non inchoasse.

vid. Tom.
7. librum
7. sect. 2.
cap. 11. &
12. Bibliothec.
Theolog.
noli.
Dominici
ci à SS.
Ternica-
te.